

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:		Pretiuu insertiuniloru:		Corespondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . .	5 fl.— cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.		
„ „ „ „ 1/2 anu . . .	2 „ 50 „			
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . . .	7 „ — „			
„ „ „ „ 1/2 „ . . .	3 „ 50 „			

In cestiunea ameliorarei pozitiei materiale a preotiloru.

Credemu, cà dàm espresiune unei convictiuni generali, candu sustienemu, cà unulu din cele mai mari rele, ce apésa cu atât'a greutate asupra tierii nóstre, este lips'a de capitale. Ar fi unu lucru de prisosu a insirá consecintiele cele funeste, ce le a produsu acestu reu de câtuva timpu incóci in tóte clasele societatii din Ungaria, dar mai cu séma in poporulu dela tíera, candu tóta lumea scie, cà o multime de ómeni au devenitu proletari numai prin aceea, cà constrinsi de un'a, séu alta impregiurare, pentrucà se-si ajutoreze unei lipse momentane de bani, au cadiutu in ghiarele usurariloru, cari prin camete ne mai pomenite le au inghititu tóta averea, aruncandu-i pre strada din casele si mosiele loru. Cine nu cunósce astadi multime de familie, ce cu câti-va ani mai inainte avéu casa si mésa, mosióre si vite, ér astadi sunt pe strada, devenite proletari si cersitori! Si cine nu scie, cà victim'a usurariloru a cadiutu si nenumerate familie romane! Acést'a impregiurare este unu simptomu fórtu tristu pentru tíera si poporu, cu multu mai tristu este inse atunci, candu reului odata recunoscutu nu ne vomu silí a-i prevení, ca se ne potemu scapá de elu pre viitoriu prin formarea de capitale, unde poporulu in casu de lipsa se póta recurge dupa imprumuturi cu interese mici, prin care se se póta ajutá, si cari se fie pentru elu binefacere ér nu ruina. Lips'a de capitale preocupu astadi fórtu seriosu si cercurile mai inalte ale societátii nóstre, si ele se vede, cà s'au convinsu, cà usurarii au devenitu pentru poporulu Ungariei o adevérata plaga. Asia in dilele trecute corpurile legiuitórie, pentrucà se previa acestui reu, votara o lege, prin carea decretara, ca usur'a in Ungaria se se restringa incátva barem inaintea justitiei. Cu acést'a inse i se va ajutá tierii fórtu pucinu, pentrucà esperienti'a ne aréta, cà usurarii sciu aflá destule medilóce, prin cari se scape de lege si se o faca ilusoria. Pentru delaturarea acestui reu exista numai unu singuru medilocu securu: forma-

rea de capitale, si predarea loru in folosulu poporului pre langa interese ne'nsemnate.

Este adevératu, cà statulu ar fi primo loco chiamatu a prevení acestui reu prin infientiarea de bance populari. A asceptá inse acést'a dela statu astadi, candu scimu cu totii, cà elu condusu de multe de tóte s'a inecatutu in datorii, si numai cu mari greutate mai este in stare a-si suportá sarcinele sale, ar insemná a asceptá dupa vorb'a romanésca, „se ploue turturele.“

Deci dara nu avemu alt'a de facutu, decátu cà precum in tóte ale nóstre suntemu avisati la poterile proprii, asia si in directiunea acést'a se recurgemu la poterile nóstre si prin asociare se ne infientiámu fonduri proprie, pre cari noi se ni le administrám, si noi se le dàm ómeniloru nostri spre fructificare.

Ei! dar cine se incépa? De sicuru „lumin'a lumii si sarea pamentului,“ preotimea. Ea este chiamata in loculu primu a ingrigí de binele poporului incredintiatu pastoriei ei. Ea este clas'a „alésa“ a serví de modelu in tóte afacerile vietii poporului, ce lu-conduce. Ea are dar misiunea a purcede cu esemplu si in directiunea acést'a.

Daca preotimea va imbracisiá cu caldur'a meritata ideia infientiarei unui fondu pentru ajutorirea preotiloru din dieces'a Aradului, despre care vorbiramu in numerulu 5 alu acestei foi, atunci nu-si creéza numai siesi unu scutu pentru timpuni grele, ci statuece unu esemplu poternicu in desvoltarea economica a poporului nostru.

Este unu lucru cunoscutu, cà omulu, carele se bucura de creditu, si se folosese bine de creditulu seu, lucra in tóte intreprinderile sale cu mai mare inlesnire si cu mai mare folosu, pentrucà in unu astfelu de casu nu lucra numai cu poterile sale proprie; ci in lucrulu seu intrebuintiéza si poteristraine, din folósele carora apoi re'ntorce stepanului, dela care a imprumutatu respectivele poteri o cuota anumita si i remane si lui aceea ce i compete dupa lucrulu seu.

Creditulu jóca astadi mai in tóte întreprinderile o rola fórte însemnata, ba mai cà nu este întreprindere mai de ceva, carea se nu fie împreunata cu operatiuni de creditu. Agronomulu, comerciantulu, industriasiulu etc. este avisatu la creditulu seu, ca prin acela se si-cascige bani. Acesti bani ii preface in poteri de lucru, de cari are trebuintia, daca voiesce, se lucre cu succesu mai mare si cu folosu mai multu.

Noi scimu, cà preotulu nostru, avendu in multe locuri o parte din venitu din sesiunea parochiala, este necessitatu a portá economia de pamentu, scimu apoi cà elu este chiamatu a portá o economia càtu mai buna si mai rationala, ca poporulu se póta învetiá dela elu sí in acesta directiune; scimu inse si aceea, cà pentru a poté face tóte acestea trebuescu poteri de lucru, cum animale, instrumente, servitori etc. Pentru procurarea tuturor acestor'a trebuescu bani. De unde inse se-si procure preotulu bani eftini, daca voiesce se lucre cu folosu? De sicuru, cà precum in alte este mai usioru a alergá dupa ajutoriu la ai tei, asia si in casulu, de care vorbimu, este mai bine si mai acomodatulu a alergá la ai sei, cari cu orice pretiu voiescu se-lu ajute, resp. la fondulu menitu pentru ajutorirea preotiloru. Dar póte cà ne va reflectá cineva, cà sesiunile parochiali, daca preotulu nu dispune de lucru, se potu esarendá. Este adevveratu, cà sí acést'a se póte, inse acestu modu de usufructu alu sesiuniloru parochiali are doue parti rele, si anume: mai antaiu nu aducu preotului, decâtu unu venitu fórte nensemnatu, ér alu doilea prin esarendare se lipsesce poporulu de unu medilocu însemnatu in desvoltarea lui economica, de esemplulu preotului, dela care se pretinde, si cu dreptu cuventu, ca se fie modelu in tóte. Apoi prin aceea, cà preotulu si-lucra insusi sesiunea sa, si merge se-si controleze lucratorii sei ete are ocaziune a veni mai desu in atingere cu poporulu, a-lu cunósce mai bine, si asia a-lu poté învetiá si luminá mai usioru. Poporulu de alta parte vedendu pre preotulu seu activu si ingrigindu-si cu diligenzia si acuratetia economi'a se indemna si elu la mai mare activitate si acuratetia in lucrulu seu, carele aducendu mari folóse, ridica vedi'a preotului, si producu in poporu convictiunea, cà esemplulu preotului este cea mai mare binefacere pentru elu! Pre calea acést'a preotulu si-casciga increderea, iubirea si stim'a poporului seu, lucruri, fara de cari preotulu nu si-póte nici decâtu implini chiamarea sa. Altfeliu, daca preotulu nu cauta, ca pre calea acést'a se vina mai desu in atingere cu poporulu seu, se forméza între elu si poporu unu feliu de casta, carea produce fórte adesea ura si nentielegeri între preotu si poporu, cu consecintiele loru funeste pentru ambele parti.

Càtu de dese sunt apoi momentele acelea, in cari omulu este necessitatu a merge si a luá imprumuturi! In lips'a de fonduri proprii omulu este silitu a alergá la usurari, ca se scape de unu necazu momentanu, si crediendu, cà si-ajuta si-pregatesce insusi rele sí mai mari, ba de multeori ruin'a sa. Si-va luá dóra refugiulu la instituttele de creditu din tíera?

Este adevveratu, cà si acestu medilocu póte se se arete multora de bunu; inse scimu cu totii, cu câte necazuri ajunge romanulu la imprumutulu dela strainu, deci se nu ne magulimu cu astfeliu de ilusiuni, pentru cà credemu, cà am gustatu pana acum din binefacerele straine, si scimu càta amaratiune producu. Ne parasescu de regula atunci, candu ne dóre mai tare, si ne este lumea mai draga.

Si apoi se nu avemu noi atât'a ambitiune, ca se ne formàm noi fondurile nóstre, conditiunile nóstre de progresu proprie candu scimu, cà numai aceea ce noi insine ne facemu este bunu pentru noi! Suntemu securi, cà nu ne va disputá nime, cà precum omulu privatu, daca este avutu, este stimatu de lume, tocma asia este si in mare, numai acelu poporu este stimatu, si mare, carele posedea forcie însemnate materialu si spiritualu. Francia a fost batuta, inse Francia este si remane mare, pentrucà posedea forcie însemnate materialu si spiritualu.

Deci avemu mare indatorire se grigimu de a procurá poporului nostru càtu mai in graba astfeliu de forcie, se-i creàm fonduri si capitale de totu felulu, se lu scapàm din man'a usurariloru. „Preotii cu crucea-in frunte“ se încépa cu fondulu preotiescu, ca poporulu se aiba unu esemplu, caruia se urmeze apoi si elu, se-si creeze si elu prin asociare fondurile sale proprie, si astfeliu se i dàm ocaziune a-si pune basa prin lucrulu, crutiarea sa si fara ajutoriu strainu la o sórte mai buna.

Daca dara preotimea nóstra si-va pune la inima infientiarea unui fondu preotiescu, a caruia necesitate se simte atâtu de multu, si va contribuí regulatu dupa poterile sale; atunci se asecureza facia de calamitatile ce ne potu intempiná pre fiecare din noi, pentru casuri de bóla, neputintia, mórte si altele, si-formeza unu capitalu, din care póte luá imprumuturi eftine, pentru ca se-si póta portá cu mai mare usiuratare si cu mai mare succesu economi'a sa si astfeliu a-si inmultí venitele sale, si statuesce unu esemplu puternicu in desvoltarea economica a poporului, cu carea merge mana in mana si dotatiunea preotului.

Scol'a confesiunala elementara.

Societatea, pre a càrei flamura strelucese devis'a: „adeverulu si dreptatea,“ are datorintia sacra, se se ingrigésca de atâte instituttele auxiliare de educatiune, câte receru necessitatile omenesci; séu cu alte cuvinte: biseric'a trebuie se sustiena atâte scole confesiunale, câte recere spiritulu timpului. Complesulu tuturor scóloru confesiunale trebuie se aiba una simetria, càci altmentrea n'are scopulu acela nobilu, ce trebuie se-lu aiba.

In lini'a prima punemu deci scol'a confesiunala elementara, carea si voimu se o analisàm cu de a menuntulu.

Pàrtile constitutive ale acestei'a sunt: învetiatoriulu, elevii si localulu necessariu. Daca

vom fi statoritu raportulu dintre aceste părți, atunci nu vomu aflá nici o greutate a exprímá veridictulu asupra întregului, adeca a scólei ca atare.

Dela invetiatoriu se recere înainte de tote se fia icon'a moralitáti, atátu in vorba, cátu si in fapta. Dar ca se fia cineva intru adeveru moralu, trebuie se simtiésca si se pricépa in tóta estensiunea insemnatatea conceptului „moralu.“ Moralitatea si-manifestéza valoarea sa, daca omulu nu are se suferi nici odata imputári din partea forului internu, adeca a consciintei, si acést'a se intempla numai atunci, candu precepe mai de aproape referintiele vietiei sociale. Candu dicemu acést'a ceremu dela invetiatoriu cunoscintie vaste, cáci numai asiá va poté precepe datorintiele reciproce ale omeniloru, numai atunci va seí care sunt de acceptatu si care de condamnatu, si numai astufeliu va poté representá si professá moralitatea. Dar mergemu si mai departe; ca se pota fi invetiatoriulu icon'a moralitáti trebuie se cunósca si joculu psychologicu din individi, cáci acest'a stimuléza fórté adeseori referintiele vietii, si te silesece se faci aceea ce nu trebuie se faci.

Cu unu cuventu: invetiatoriulu e moralu, daca scie ce locu i-competé omului între ceialalti, cumu se si-lu sustiena si spre ce scopu.

Dela invetiatoriulu moralu ceremu mai departe, se scie propagá insusirea acést'a nobila. Spre scopulu acest'a e de lipsa se scie patrunde in spiritulu altor'a, se se acomodeze in totu casulu impregiurariloru, între care se afla elevii concrediti siesi, si astu-feliu pre nesimtite se sedésca in inimele fragede totu de acele mladitie, care sunt in stare se produca odiniora frupte ce le poti culege numai de pre arborele moralitáti.

Invetiatoriulu provediutu cu aceste doue cerintie va corespunde totudeun'a chiamarei sale. Elevii concrediti siesi voru devení stalpi neclatinati ai bisericeí, cetatiani adeverati si membri poterici ai republicei universale.

Venindu la partea a dóu'a, adeca la elevii, nu avemu se dicemu nemiecu specialu, deorace ei sunt pamentulu celu menitu se cuprinda si se produca frupte din sementi'a ce o semena invetiatoriulu. Nu ne unimu inse la nici unu casu cu ceí ce presupunu, cá unii prunci se nascu dotati cu daruri mari dela natura. Asertiunea ast'a e numai amagire, deorace toti ómenii sunt creati — multu pucinu — intr'o forma, prin urmare din fia care pruncu potemu face ori ce, numai se grigimu, ca desvoltarea corpului seu se se intemple dupa tote regulele educatiunei, cáci atunci sistemulu nerviloru operéza neimpiedecatu si invetiatoriulu pote imprimá intrensii ori ce masse de representatiuni.

Partea a dou'a a scolei confessiunale elementarie asiá dara sta in legatura strinsa cu invetiatoriulu, séu forméza cu acest'a unu întregu nedespartibilu.

Ce se tiene de localitate, acést'a trebuie se corespunda cerintieloru sanitarie, adeca se fia construita din materialu sanetosu, se fia cátu se pote de spatiosa, pentru ca pruncii se nu se inbuldiesca si se

corumpa aerulu, care li-da viati'a. Apoi e de doritu ca localitatea se aiba si gradina spatiosa, carea ajuta invetiatoriulu se lucreze cu succesu intru desvoltarea omnilateralá a eleviloru.

Acum se ne intorcemu si se consideramu scol'a confessiunala elementara ca atare, compusa din partile aceste trei, dar' asia dupa cumu le-amu aretatu. Daca voimu se vedemu desvoltandu-se in vointi'a libera a eleviloru numai simpathia spre bunu, nobilu si frumosu, atunci tota speranti'a trebuie se ni-o indreptámu asupra invetiatoriulu. Si invetiatoriulu ni-va si satisface pre deplinu, cáci elu e consciu de chiamarea, sa, daca nu se face invetiatoriu numai pentru ca se-si pota sustiené si densulu viati'a. Societatea, respective biserica se ingrigiesce ca sustinerea vietiei se fia pentru invetiatoriu lucru secundariu; i-pune la dispositiune tote midilokele necesarie, pentru ca nu cum va din lips'a loru se fia necesiatu a-si impartí poterile si intru desvoltarea eleviloru si intru castigarea paniei de tote dilele. Scol'a confessiunala elementara in fientiata astu-feliu va produce ómeni, in cari se preamaresece fienti'a cea nevediuata, creatoriulu atotu potinte.

Au trecutu inse timpurile idealismului; veaculu nostru e alu progressului, si progressulu se mavifestéza numai in lucruri pipaibile séu in lucruri reali. Se vedemu asia dara cumu stámu in fapta cu scolele confessiunale elementarie, ce defecte se afla intrensele si cum le potemu delaturá?

Mantuatoriulu a disu pecatosului: intorcete, si vei fi viu! Se fimu dara obiectivi, se ne recunoscemu si noi pecatele si indreptandu-le se intrámu éراسi in viatia! Pentru esceptiuni nu esista regula; asia dara daca se voru aflá unele scole confessiunale elementarie, care se abatu dela regul'a, ce vremu se o exprímamu, acelor'a tota onorea! Afirmámu aici, cá stámu forte reu. Dar unde sunt fontanele reului? Multi voru dice si cu totu dreptulu cá reulu celu mai mare jace in vitregitatea statului, sub alu carui scutu ne aflamu, si in acáruí sacu fora fundu aruncámu sudorea feciei nóstre. In numerulu trecutu inse amu aretatu necesitatea pedagogica a scoleloru confessiunale in genere; asiadara daca unu poporu, o natiune si-vede periclitata esistenti'a sa, vede cá sub impregiurarile cutari se alunga moralitatea, respective, simpathi'a spre bunu nobilu si frumosu din sinulu seu, atunci e datoriu se intrevina cu tote fortiele spiritului seu si se dica dusimaniloru „veto.“ Scolele sale confessiunale trebuie se iaie sub tutel'a loru moralitatea, carea se póte scapá de perire numai daca insesi scolele acele voru posedé potere destulu de intensiva. Si poterea acést'a nu esista, pentrucá invetiatorii pre de o parte nu corespundu pretensiuniloru, ce le statoriremu la inceputu, ér pre de alt'a — si acést'a e partea cea mai simtita — bietii nu-si potu indreptá poterile numai spre desvoltarea eleviloru, cá-ci ei si chiar familiiele au lipsa de nutrimentu. Invetiatorii nostri, in locu se-si largésca cerculu cunoscintieloru totu mai tare si astu-feliu se póta priveghiá cuscientiosí desvol-

tarea psihologică a elevilor, trebuie să apuce săp'a, furc'a și cos'a și să se așeze ca și ultimul dileriu. Științele progresă cu pași gigantiști; erorile se corectă, și metodele de corecție se publică și prin diuare și prin opuri anumite. De unde se și poată procura șermanul nostru invetiatoriu miedie, din care se storca suc de viață datatoriu, cându nu are nici pânea de tote dilele regulată?

Aici trebuie să grăimă cu tonu înaltu către popor în genere și către conducătorii lui — preoții — în speșă. Căutați tote midilocele posibile și așezăți invetiatorilor existențია materială, căci fora de invetiatori dotați bine, nu suntem în stare să ne eliberăm de periculu ce ne amenință cu vehemență, de corupținea totală și în fine apoi de desnaționalizare! Preotulu cu blandetia sa poște ștrebate până în renușii poporului, i-poște aretă în colorile cele mai vie prepaștia langă care ne aflăm; și poporul nostru mai poșiede una șchiutea de simțimentu morălu, pre care l'a ereditu dela ștrebunii sei, face totu ce dice preotulu, dacă vede că preotulu i-e șinceru întru tote; ti-dotăza pre invetiatoriu cumu se cuvine și mi-ti-lu poșta ca pre pālmi, dacă nu l'a inșielatu vre odată. — Asia dăra partea primă a reului amu aretată cumu se poște delatură; jace cu deosebire în poștea preoștiei.

Dar ce să facem acumu să delaturăm și pre ceea laltă, adeca necualificatiunea recerută a invetiatorilor? Acășt'a dispăre de șine, căci invetiatorii, nefiindu avisati la alte ocupatiuni, de cătu la deșvoltarea elevilor, se voru pune pre ștudiu, și-voru procura diuare și opuri corespunșietorie și astu-feliu voru șupleni pre inșetulu defectele, cu care au eșitu din pedagogie. Șr prețu de a evitá reulu acășt'a în invetiatorii urmatori, forurile competenti trebuie să grigășca de inșlorirea inștituteloru pedagogice, se le inșzestreze cu poșteri de ajușnu și corespunșietorie. În inștitutele pedagogice se se primășca numai de acei teneri, cari se vedu că au aplicare și poșiedu cunoșcintie preparative.

Tote acăște sunt lucruri posibile, deci se și poștu realizá pre inșetulu, dacă se va redicá voinția din tote pãrșile, dar nu numai voinția verbală ei și cea faptică.

Scoalele năștre confesiunale elementare voru inșlori pre di ce merge, și dacă nu mai curendu, șiguru generatiunea urmatoria va șervi de modelu alu moralițatii; șr natiunea romănă astadi cutropita se va renașce ca fenicea din cenușia sa.

Cine are urechi de auditu, se audă!

Teodoru Ceonțea.

Religiunea și inșluinția ei asupra omenimeii.

(Continuare.)

Tota vieti'a șpiritului omenescu se poște reduce la trei funcțiuni principali: simțimentulu, cușetarea și voi'a.

Totu ce se petrece în giurulu nostru, și în internulu nostru poșcă în noi, întru cătu ne atinșe, și placere, și neplacere. Placere se poșcă în noi

atunci, cându inștemplarea, ce se petrece în internulu, și în giurulu nostru este în deplina armonia cu inșividualitatea năștră, și consuna pre deplinu cu aceea, ce dorim, la din contra neplacere. Placerea și neplacerea sunt simțimente, șr organulu, în care se poșdu simțimentele lu-numimă inșimă. Inim'a este punctulu, în carele se concentrăza totă activitate șpiritului omenescu, deșrace, prețuca se se poșvoșce în noi unu simțimentu, este de lipsă, ca inșim'a se și cașcege cunoșcintia deșpre un'a și alt'a inștemplare, ce șta în legătura cu perșon'a năștră și după cum este apoi simțimentulu, ce se poșvoșca prin respectiv'a inștemplare în noi, de placere și de neplacere; astfeliu tiințimă, ca și se lu șustienemă în noi și apoi se lu delaturămă. Prin urmăre în inșimă se concentrăza tote cele trei funcțiuni ale vieti'i șpirituali. Așertiunea: „unde este comor'a văștră, acolo va fi și inșim'a văștră“ dă eșpreșsiune faptului, că omulu se trudeșce în totu decursulu vieti'i sale după aceea, ce poșduce în inșim'a lui placere. Omulu nu doreșce alt-ceva în decursulu vieti'i sale, decâtu a cașcigá inșimei sale placere și fericire. O placere și fericire durabilă nu afla inșe omulu ziditu prețu o vieti'a netrecetoria, eterna, în nimicu trecetoriu, în nimicu în lume, oricātu se fie de mari comorile, compuse din obiecte trecetorie și peritorie, cu cari ar fi inșpresuratu în acășta vieti'a trecetoria. Comorile lumii, și placerea ce o poșdu ele, nu ne indestulescu inșim'a năștră prețu unu timpu inșlungatu, ci totulu este numai momentanu. La adevărata feircire se inșaltă omulu numai atunci, cându și-caută fericirea sa nu în lucruri șupuse peritiunii, ci la acel'a, care are vieti'a neperitoria, la Ddieu. Inim'a năștră nendestulită și nemultumită în lume și-află indestulirea și multumirea sa numai în Ddieu, dela carele „pășcede totă dărea cea bună și totu dăru de șeversitu, la carele nu este șimbare, și umbra de mutare.“ (Jac. 1. 17.)

Șpiritulu omenescu poșede alu doilea facultatea de a cunoșce. Prin ajutoriulu celor cinci simțiri omulu capeta cunoșcintie deșpre eșșinția șingurateceloru obiecte din lume. Din acăște cunoșcintie formămă prin ajutoriulu mintii notiuni, șr din notiuni prin ajutoriulu ratiunei ideii și principie. Școpulu cunoșcintiei este de a ne formá ideii, respective de a primí în conșșinția de șine, și în eulu nostru șufletescu în ideia totu aceea, ce eșșita. Conșonarea deplina a ideilor, ce se formăza prin cușetare în șpiritulu nostru o numimă adevăru. Omulu pašcediendu în cușetarea sa dela fientele marginite se inșaltă la ideia eșșinției unei fiētie absolute. Astfeliu se recunoșce pre șine de fiētia marginită, inșe are conșvingerea, că este ziditu prețu nemarginire. Șr nemarginirea, la care ne ridicămă prin ajutoriulu cunoșcintiei năștre, nu este alt-ceva, decâtu formarea ideii deșpre eșșinția unei fiētie absolute în șpiritulu nostru. Totu școpulu cunoșcintiei năștre este adevărulu, șr adevărulu lu-aflămă numai la Ddieu.

A treia facultate principala a spiritului omenescu este voi'a. Prin voia se decide omulu la executarea unei séu altei fapte. In voi'a omului se oglindéza intréga viéti'a lui interna. Simtiementele producu in noi nisuintie, ér cugetare nóstra este chiamata a ne spune, daca lucrurile, la care ne indémna pre noi nisuintiele nóstre, corespundu naturei nóstre, séu nu. Nisuintiele sunt foculariulu, din care purcede voi'a. Daca are de scopu omulu, ca voi'a lui se fie indrep-tata totdeuna spre bine, este datoriu, se asculte de ratiunea sa, carea vorbesce in forma de conscientia, séu forulu, care ne spune ceeace este bine séu reu — si vorbesce imediatu cu noi in fiecare momentu. Legea, ce ni o impune a o urmá in voi'a nóstra conscienti'a este voi'a lui Dumnedieu; ér voi'a lui Dumnedieu este principiulu supremu alu voii nóstre, datorinti'a tuturor datorintieloru. Acolo, unde influinti'a cea rea a peccatului nu a potutu petrunde, ca se corumpa intregu spiritulu omenescu, acolo este vocea conscientiei unu indreptariu securu in formularea vointiei nóstre. Omulu are possibilitatea de a-si indreptá voi'a sa si in modu contrariu dela calea aceea, ce i o impune vocea conscientiei, respective voi'a lui Ddieu. Liberu este omulu inse numai atunci, candu in voi'a sa se scie emancipá de place-rile si nisuintiele, ce le produce intrensulu partea sa animalica, corpulu seu, si acestea le supune vocei conscientiei sale, si si-formuléza vointi'a sa amesuratu pãrtii sale rationali. Libertate ascriemu dara numai acelui individu, carele avendu possibilitatea de a se decide si in directiune contraria, si-indreptéza vointi'a sa, dupa cum pretinde dela elu vocea conscientiei sale. Prin tóta libertatea nóstra deci noi nu tientimu a ajunge alt-ceva, decâtu a produce unitate deplina intre vointi'a nóstrapersonala si intre voi'a lui Dumnedieu. Principiulu supremu alu vointiei si fapteloru nóstre este deci numai unulu: ca noi prin activitatea nóstra se realisámu vointi'a lui Dumnedieu, prin care omulu tientesce a realisá binele in lume.

Din cele dise pana aci resulta, cà omulu este spiritu marginitu, inse prin facultatile sale spirituali tientesce a se inaltia la nemarginire: a simti o fericire eterna, a cunósce adeverulu supremu, si a voi binele in sensu absolutu. Tóte acestea le afla inse numai la Dumnedieu.

In facultatile spiritului omenescu aflámu neconditionatu tendinti'a de a inaltia pre omu la adeveru, bine si fericire. La acestea inse lu-potu inaltia numai atunci, candu in tendinti'a loru dupa adeveru, bine si fericire mergu mana in mana cu conscienti'a de Dumnedieu. De unde urméza, cà acésta tendintia a facultatiloru spirituali este unu ce deosebitu de religione. Esperienti'a ne aréta, cà omulu are religione, si mai nainte de a esisté in elu tendinti'a, de carea vorbimu, si ea nu lu-parasesce nici atunci, candu acésta tendintia incéta. In omu esista o dispusetiune inascuta pentru religione, religionea este in omu unu ce imediatu. — (Va urmá.)

Predica la santele Pasci.

Cristosu a inviatu din morti,
cu mórtea pre mórte calcandu!

Ni-a sositu cea mai stralucita serbatóre, ni-a sositu serbatórea serbatoriloru! Diu'a invierii popóre se ne luminamu! Crestini se ne bucuramu! Si tu mirésa multu duiósa, biserica marita, ridica velulu negru si imbraca vestmentulu albu, vestmentu de serbatóre, cà éca mirele teu gloriosu a esistu astadi din mortentu ca dintr'o camera nuptiala, cu mórtea pre mórte calcandu! Ér voi campane ale acestui templu santu, dati versu de bucuria, dati ca se resune pana la marginile lumei anuniarea gloriósei invieri a lui Cristosu!

Invierea lui Cristosu, dreptcredintiosi crestini, este dovad'a cea mai puternica pentru veritatea, adeverulu, religiei nóstre. Asia au privit'o acést'a si apostolii, pentru aceea spre intarirea doctrineloru predicate de densii, cu multa apasare se prpvocau ei la faptulu invierii lui Cristosu, ba s. apostolu Pavelu, in epistol'a catra Corinteni se pronuncia espresu: „Daca nu a inviatu Cristosu, atunci predicarea nóstra este desiérta, si credinti'a vóstra este desiérta. (I. Corint. XV. 14.)

Daca astfelu, dogm'a invierii lui Cristosu este atátu de esentiala si indispensabila, incátu religi'a crestina conditionéza dela ea, va fi de mare interesu se scimu 1) istori'a invierei lui Cristosu, 2) temeiulu pe care se predica ea, adeca marturi'a apostoliloru, si 3) pentru ce Cristosu n'a cerutu dela inimicii sei marturi'a despre invierea sa, pentru ce nu s'a aratatu elu si inimiciloru sei?

I.

Crestini! Dupace mantutoriulu nostru pironitu pre cruce si-dete sufletulu in manile parintelui seu curescu, si din ran'a ce i facuse unu ostasiu cu suliti'a in costa, curse totu sangele din vine pana la unu picuru, Pilatu guvernatoarele ordiná o comisiune speciala ca se cerce daca a muritu Cristosu cu adeveratu, ori nu a muritu, si numai dupa ce se constatá oficiosu mórtea lui, a permisu lui Iosifu si lui Nicodimu, ca luandu corpulu de pe cruce se-lu inmormenteze. Éra a dou'a di s'au adunatu fariseii si archierei la Pilatu dicendu: domne, ne-amu adusu aminte cà amagiatoriulu acel'a, inca fiindu viu a disu: dupa trei dile me voiu seculá; deci ordinéza sè se intarésca mortentulu pana a trei'a di, ca nucumva venindu invetia-céii lui noptea se-lu fure, si se dica poporului cà s'a seculatu din morti. (Mat- XXVII. 62. 64.)

Ceea se pretinsera fariseii, Pilatu a si implinitu. Ei ordinara la mortentu strajari inarmati.

Insa precandu incepeau diorile celei d'antai dile a septemanei, diorile duminecei, éca s'a facutu cutremuru mare, cà angerulu domnului pogorandu-se diu ceriu, a venitu si a pravalitu pét'r'a de pe usia si siedeá deasupra ei. Faci'a lui erá ca fulgerulu si imbracamintea lui alba ca zapad'a. Si de frie'a lui s'au cutre-

muratu pazitorii si s'au facutu ca morti (Mat. XXVIII. 2—3.) Abia' si-vinu in ori, strajarii pornescu la fuga si ei spunu cei antai la inimicii lui Cristosu invierea lui din mormentu. Dar archiereii si cu betranii jidoviloru, adunandu-se impreuna si tienendu sfatu, au datu arginti multi ostasiloru dicendu, spuneti: discipulii lui venindu nóptea l'au furatu precandu noi dormiamu (Mat. XXVIII. 12—13.) Insa cine se dee crediamentu la marturia cumperata cu banii, la marturia mintiunosa? Giuru impregiurulu mormentului, la usi'a si pe pietr'a mormentului dormindu ostasii, cum se nu fi simtitu macar unulu dintre densii sgototulu ce s'a facutu acolo? Er daca au dormitu cu adevveratu, ei au potutu numai se viseze, insa de vediutu, n'au potutu se vedea, se scie nici se spuna adevveru ceea ce ei au mintietu inspirati de inimicii lui Cristosu, ca discipulii lui venindu nóptea l'au furatu. Ce cugetati crestiniloru, se fi avutu discipulii lui Cristosu atata cutesantia? Nu scimu noi ca, dupace judeii prinsera pre Cristosu si-lu legara ca pre unu criminalu, discipulii lui lu-parasira toti pana la unulu? Petru se lapada de elu publice in trei renduri, asia de mare era fric'a loru de judei. Ba ce este si mai multu, ei nici nu sperau invierea lui Cristosu; femeiloru purtatore de miru, care li-a dusu scirea despre invierea lui, nu a datu crediamentu, inca nici insusi lui Cristosu, candu s'a prezentatu in midiloculu loru nu au voitu se-i credia. Cu tote acestea, in fine, ei totusi trebuie se creda in contemplarile si intuitiunile proprii, pentrucã Cristosu s'a prezentatu loru nu odata ci de nenumerate ori, nu din departare ci de aprupe, ca viediendulu si pipaindulu se pota dice cu dreptate: „Pre acestu Cristosu l'a inviatu Ddieu, caruia noi toti suntemu martori.“ (Fapt. II. 32.)

Ci se vedemu acuma, ore marturi'a discipuliloru lui Cristosu, o putemu noi lua de basa sigura a convingerei nostre despre invierea lui?

II.

Asia este crestiniloru, noi putemu cu consciinti'a curata se marturisu invierea lui Cristosu pe temiulu probelor, ce ni-a lasatu santii apostoli despre ea. Cu adevveratu, dupa inviere elu nu s'a aretatu inimiciloru sei, cari mai nainte nu ascultara cuvintele si sfaturile lui, ci ii-a lasatu si mai departe in necredinti'a loru. Insa precum audireti, Cristosu nu numai s'a infacisiatu in naintea discipuliloru sei, ci elu li-a datu tota ocasiunea si posibilitatea, pentrucã se-si formeze convictiune tare si neclatita despre invierea lui, deorace elu niciodata nu a pretinsu credintia temeraria si orba, siguru fiindu ca nu gasesce necredintiosii decatu in aceia numai, cari nu cugeta indestulu la fundamentele pe care este asediata religi'a lui. Togmai pentru acest'a in religi'a nostra nu aflamu adevveru, care se nu fia doveditu cu motive si argumente convingatore, si, daca adevverulu mai este si faptu istoricu, se nu se dovedesca si cu argumente esteriore. Numai ca acestea, dupa natur'a lu-

crului, nu sunt luate cu privire la barfelele necredintiosiloru, ci conformu necessitati' psihologice a credintiosiloru.

Asia sta lucrulu si cu invierea lui Cristosu. Ea fiindu si adevveru religiosu si unu faptu istoricu, discipulii aveau trebuintia si de argumente esteriore pentru a se convinge despre ea, si aceste argumente li s'a imbiatu loru in faptulu necontestabilu, ca Cristosu s'a prezentatu facia in facia mai de multeori inaintea loru. Nu cugetati insa ca apostolii au fostu omenii asia creduli, incatu se-si formeze convingerea loru in o cestiune atatu de grava numai pe o simpla faina. Ati auditu, ca ei nici lui Cristosu n'au creditu dintrodada, incatu mantuatoriulu a trebuitu se li impute necredinti'a loru: „O nepriceputiloru si tardii la inima a crede tote cate au vorbitu profetii! (Ioanu XXIV. 25.) Cu atatu mai pucinu poteti socoti ca aci se fia vorba numai despre invierea spiritala a lui Cristosu, despre triumfulu luminei asupra intunerecului, despre triumfulu sciintiei asupra nesciintiei. Acest'a este fructulu nu a pascelor prime, ci a timpuriloru urmatore. La pascile prime si in celea 40 de zile urmatore elu a facutu sculara sa din morti invederata la discipulii sei, si ei marturisescu numai despre o astfelu de inviere. Inviatu din morti, Cristosu mai antaiu s'a aratatu la Maria Magdalena, Ioana, Mari'a lui Iacobu, Solomie si la celelalte cu densele, mai apoi la doi discipuli, cari calatoreau in Emausu si dupa acea la altii unusprediece. Astfelu se facera ei marturia demna de credintia a santei invieri; astfelu servese marturi'a loru de basa sigura a convingerei nostre despre invierea lui Cristosu. Si acest'a marturia ei ni-au predat'o in scrisu in forma de documente in sant'a evangelia, carea pentru noi este unu documentu infalibilu, unu documentu mai puternicu decatu ori ce actu officiosu dela Pilatu si sinedrionulu judaieu, si decatu ori ce marturia dela istoricii profani. Pentrucã discipulii nu numai au scrisu invierea lui Cristosu ca actu complinitu, ci ei, ne luandu in socotintia placherile vietii, si persecutiunile sangerose cu tota energi'a si puterea cuventului, o predicara in Ierusalimu, si orasiile pagane, pana candu fu adoptata de credintia via si constanta in biseric'a creстина.

Insa cum se ni explicamu impregiurarea, ca mantuatoriulu nostru nu s'a prezentatu si inimiciloru ci numai discipuliloru sei dupa inviere?

III.

Invierea lui Cristosu, devoti crestini! nu este unu evenimentu istoricu numai, ci deodata si unu actu divin, seversitu pentru mantuirea nostra, prin urmare, ea este obiectulu convingerei nostre religiose si nu obiectu alu istoriei critice in generalu. Convingerea religioasa sta mai pre susu de ori ce argumente esteriore, dovedi si marturii, ea este productulu fortieloru credintiei intime a sufletului. Fora acesta credintia, cineva desi ar vedea pre Cristosu facia in facia, desi nu ar nega faptulu invierei, elu este necapabilu d'a-

cuprinde însemnatarea lui cu privire la misteriu re-
scumparării noastre. Deoarece însă învețiaceii aveau
credința vi'ă și intimă, prin care ei pricepeau în-
vierea lui Cristosului nu numai după însemnatarea ei
istorică, ci și după cea religioasă, era foarte natural
ca Cristosului după înviere să nu se prezinte decât
învețiacilor, și nu inamicilor, pentru că necredința
acestora nu mai putea fi scopul religiei lui. Elu și-
plinise deja misiunea sa în faci'ă popórelor.

În adevăr dacă învierea lui Cristosului ar avea
numai importanța unui faptu istoric, atunci elu ar
fi trebuit înainte să se prezinte la Pilatu și la sinedri-
onulu jidovilor și a cere dela ei actu oficiosu și au-
tenticu despre realitatea învierii lui. Înse întrebă eu,
óre unu faptu divin, cum e învierea lui Cristosului,
n'ar pierde din maiestatea sa divină, dacă valoarea lui
o-am face atarnătoare dela marturi'ă unei autorități pro-
fane, dela unu tribunalu? Și óre scepticii moderni, ar dá
credințamentu, dacă Pilatu cu sinedrionulu iudaicu ar fi
publicatu documinte autentice cu sigiliu oficiosu
despre învierea lui Cristosului? De sigur nu! Cine nu
crede istoriei și scripturii, nu va crede nici cându
va vedea pre Cristosului de faciă. Apoi faptele divine
au caracterulu deosebitu, că ele se manifestă liberu
și nu au trebuința de motivari ca faptele omenilor;
în manifestările lor ele pórta destula putere convingă-
toare pentru cei ce au credința. — Și dacă Cristosului
a descoperitu actu învierii lui și l'a facutu înve-
deratu, acésta a facut'o nu cu privire la istoricii cri-
tici, nici cu scopulu ea pre inamicii și necredințosi
prin mijloace esterne silnice se-ii cuceréscă, ci pentru
cei credințosi se-ii întaréscă, se-ii înalță și se-ii
umplă de bucuria în credința lor.

Altmintre adevărurile religiunii, fie ele fapte
istorice ori ideale, și cu argumentele esterne numai
asia se potu imprimá în sufletulu nostru, dacă la pri-
mirea și apercipiunea lor lucră organulu corespun-
dătoriu, lucră credința. Pentru că, precum la contem-
plarea esternală Ddieu ni-a datu organe sensibile, asia
pentru cuprinderea adevărurilor religiunii, elu ni-a
lasatu de organu credința, consciința intimă a sufle-
tului. Asi adăra învierea lui nefiind numai unu eve-
nemintu istoric, ci deodată și unu faptu alu salutei
noștre, unu adevăr religiosu, alu carui organu acce-
sibilu este credința carea lipsindu cu deservire ini-
micilor lui Cristosului, usioru ni potemu esplică pentru
elu nu s'a prezentatu înainte lor, și nu a cerutu
documentu dela ei pentru învierea sa.

Crestinilor! La cei ce lipsese credința inimii,
nu-o vor putea castigá acésta nici cu marturi'ă apo-
stolilor. Înse vedeti! Cristosului nu se va certá cu ei
desi néga învierea lui. Nu, elu nu are trebuința ca
se credi învierea lui, ci tu. Nici aceea nu pretinde
ca noi se te devingemu. Tu însuti trebuie se învingi
necredința ta dacă voiesci se fii credințos. În-
vinge-o dară și atunci marturi'ă apostolilor despre
învierea lui Cristosului te va convinge și pre tine, și
în locu, ca se mai cerci pre Cristosului în momentu

vei eschiamá cu bucuria: Acesta este Cristosului
pre care l'a înviatu Ddieu! Acésta este
diu'ă carea a facutu Domnulu se ne bucu-
ramu și se ne veselimu întrinsa. Noi cre-
demu în marturi'ă apostolilor, credem în scriptura
și în marturi'ă credinței vie și constante trimisa
din generațiune în generațiune. Și precum la Pasc'ă
prima, Cristosului înviind s'a aratatu credințosilor
și învețiacii: asia și astăzi și în totu timpulu numai
sufletele credințose și potu castigá convingere despre
învierea lui, pentru că marturi'ă discipulilor este tot-
deuna sântă și convingătoare pentru ei. Cautati dară
a ve însuși prin credința vóstră convingere firmă
despre învierea mantuatoriului nostru, ca se sciti ser-
batori cu demnităte diu'ă sântelor Pasci. Amin!

Vincentiu Mangra.

Diverse.

□ Il. Sa episcopulu Caransebesiului I o a n u P o p a s u,
vineri cu trenula de a meadii a sositu dela Sibiiu la Aradu,
și totu în acea di a plecatu la Caransebesiu.

= Eri a sositu dela Sibiiu și Precasanti'ă Sa episco-
pulu diecesanu I o n n u M e t i a n u.

** **Sinodulu** eparchiei Aradului e convocat, pe du-
minec'ă Tomei, adăca pe diu'ă de 3/15 Aprilie a. c. conformu
dispusetiunilor din Stat. org.

+ **Societatea de lectură** a elevilor institutului peda-
gogico-teologicu greco-orientalu din Aradu va arangia în
diu'ă de duminică Tomii o sedința publică în sal'a mare
a institutului.

* **Bibliografia.** A esitu de sub tipariu brosiur'ă inti-
tulată: „*Asupra situațiunei*“ carea conține articoli și foi-
siore de Dlu *Ionu A. Lapedatu*, reproduse din „Orientulu Lati-
nu“, cu privire la: 1) poporu și viéti'ă socială. 2) școlă și înve-
tiamentu; și 3) foisiore. Numele și reputatiunea autorelui în
literatura sunt destula garanția pentru valoarea internă a
publicatiei sale. De aceea o recomandatiune mai nimerită
nu-i potemu face decâtu reproducendu aci cuvintele lui
proprii. Eca ce dice elu în prefacia: „Tristele împregiurari,
în care traimu astăzi noi romanii de dincóce de Carpati,
m'a îndemnatu a pune acésta carticica sub ochii publicului
cetitoriu. Ea cuprinde o parte din articoli și foisiorele pub-
licate de mine în diariulu „Orientulu Latinu“. N'am repro-
dusu aci totu ce am scrisu în amintitulu diariu, ci numai
atâta câtu mi s'a parutu necesariu pentru scopulu publicati-
unei de faciă. Acestu scopu este: de-a atrage înca
odată luarea aminte a cetitorilor asupra
acelor cestiuni de care trebuie se nepreocu-
păm mai multu în actual'ă noastră situațiune.“
Acésta brosiura de mare interesu pentru publiculu romanu
se póte capetá la Dlu autore în Brasiovu, cu pretiulu de
60 cr. esemplariulu.

= **Conchiamare.** Pre bas'a §-ului 30. din „Statute“
subscrii conchiamámă adunarea generală a „Reuniunii
învețiatorilor romani gr. or. din Dieces'ă Aradului“ pre
joi după s. Pasci (31. Martiu s. v.) la 9 óre diminiéti'ă, în
școl'ă de langă biseric'ă catedrală din Aradu.

Si, fiindu avisati de grele împregiurari, și de multe
circumstantie, cari atingu învețiamentulu, — invitámă pre
Domni învețiatori și-i rogámă, se se straduésca a luá parte
la adunare, câtu mai multu.

Aradu în 15 Martiu 1877.

Giorgiu Popa, m. p.
vice presedinte

Aureliu D. Romanu, m. p.
secretariu

Respunsuri.

Unu preotu. Multiamimu de complimente, dar de publicatu nu le putem publicá, pentruca se nu dânu ansa la imputári si susceptibilitati. Noi asteptâmu alta dela Dta.

Unui anonim. Scrisorile anonime nu le putemu luá in socotintia. Placa spuneti numele, si atunci ne vomu socoti.

Dlui L. P. Pentru unu diurnalu beltristicu mai potrivita. Serieri pedagogice, séu altele de interesu publicu cu tóta placerea vom publicá.

Parintiloru preoti, cari binevoiescu a ne onorá cu predice pentru publicare, li observâmu ca in preluerarea prediceloru se tiena contu séu de ideile anului bisericescu séu de pericopele santei scripturi, căci altfeliu, afora de predicele ocazionale, ele nu au interesu. Apoi se ni se tramita totdeuna de timpuriu, ca se se póta publicá celu pucinu cu o septemana nainte de duminec'a ori serbatorea la care se repórtá.

Redactoru respundietoriu: **Vincentiu Mangra.**

49.

1877.

3—3.

Edictu.

Augustin Puticiu nascutu din Paulisii si fostu preotu gr. or. in Paulisii si pe urma in Siepreusiu, carele nainte de acést'a cu 8 ani si-a parasitu legiuita sa socia Sofi'a nasc. Ardeleanu din Aradu, fara se se scie unde se afla; prin acést'a e provocatu cumca de la prim'a publicare a acestui edictu in restimpu de unu anu si o di se se presenteze naintea scaunului protopresviteralu din Aradu, — căci la din contra, caus'a divortiala radicata de catra amintit'a sa socia si in absinti'a lui se va pertractá si fini cu aducearea sentintiei, in sensulu canoneloru santei nóstre biserici.

Datu din siedinti'a scaunului protopresviteralu tienuta in Aradu la 17/29 Ianuarius 1877. **Ioanu Ratiu,** m. p. protopopulu Aradului.

Concursu.

1—3.

Se deschide concursu pentru vacantele parochii din Cottulu Bihoru protopresbiteratulu Pestesiuului.

1. Pentru Bratca cu terminu pana la 21. Aprilie v. a. c. in care día va fi si alegerea. Emolumintele sunt dela 130. case câte una vica de cucuruzu sfarimatu, 1. jugeru de pamentu, cartiru liberu cu gradina, si stólele indatinate dela 180. numere.

2' Pentru Balnaca cu terminu pana la 22. Aprilie v. a. c. in care día va fi si alegerea. Emolumintele sunt dela 130. case câte una vica cucuruzu sfarimatu, dela tóta cas'a 20 cr. pentru fenu, dela tóta cas'a una día de lucru, cartiru liberu, si stólele indatinate dela 180. numere. ambele aceste parochii sunt de clasa a III.-a. Doritorii de a ocupá vreuna din aceste parochii sunt poffiti a-si trimitte recursurile lor instruate in intielesulu statutului organicu comiteteloru parochiale adresate subscrisului.

Datu in Bratca in 2. Martiu v. 1877.

Comitetele parochiale.

In contielegere cu mine **Teodoru Filipu,** administratoru ppescu.

1—3.

Pe bas'a ordinatiunei venerabilului consistoriu eparchialu gr. or. oradanu datulu 7 Martiu a. c. Nr. 100 Pl. se escrie concursu pentru deplinirea vacantului protopresbiteratu alu tractului Pestesiu, subsistinti'a protopresbiterala se cuprinde din urmatoriele: 1. Birulu protopresbiteralu usuatu dela preotimea parochiala din tractu. 2. Taes'a pentru siedulele

de cununia câte cu 2 fl. v. a. 3. Parochi'a protopresbiterala in Lugasiulu inferioru cu emolumentele. a) Cortelu liberu cu gradina introvilana. b) Pamenturile (estravilane) parochiale de 9 jugere si 564° □ catastr. c) Biru preotiescu dela 116 case, câte o mesura de cucuruzu sfermatu, si stólele indatinate. Recurentii au se produca documinte autentice despre acea: că pelanga sciintiele teologice au absolvitu 8 clase gimnasiali cu succesu bunu, si că sunt binemeritati pe terenulu bisericescu si scolariu. Recursurile adresate comitetului protopresbiteralu alu Pestesiuului sunt de a se tramite la subscrisulu comisariu consistorialu in Oradea-mare, pana la 1/13 Maiu a. c.

Oradea-mare, 10 Martiu, 1877.

Pentru comitetulu protopresbiteralu **Petru Suciu,** comisariu consistorialu.

2—3.

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a Ch. Apati in protopopiatulu Oradii mari, se escrie concursu, cu terminu pana in 10. Aprilie a. c. v. candu va fi si alegerea. Emolumintele sunt: bani 60 fl. 1/4 de pamentu classa I. 15 cubule de bucate in grauntiu (10 de grâu 5 ordiu) accidentiele cantorale, cortelu liberu si paie de incalditulu scólei. Concurrentii au a-si adresá recursurile comitetului parochialu trimitiandule de adreptulu la protopopulu Oradii mari pana la terminul prefiptu, avendu in cutare Dumineca a se aretá in St. Biserica, spre a-si dovedí desteritatea sa in cantari-

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Simeonu Bica,** protopopulu Oradii mari ca Inspectoru.

2—3.

Pentru deplinirea postului invetiatorescu dela scóla confesiunala din Chechesiu, se escrie concursu. Emolumentele sunt: a) 122 fl. v. a. b) 40 meti bucate, jumatare grâu, jumatare cucurudiu; c) 12 stangini de lemne, din care are a se incaldi si scól'a; d) cortelu liberu cu gradina de legume. Recurentii se-si adreseze recursele lor, intitulate comitetului parochialu din Chechesiu, la oficiulu inspectoralu alu Secasului pona in 29 martiu st. v. a. c. in care di va fi si alegerea.

Chechesiu 25 febr. 1877. Comitetele parochiale.

In contielegere cu **Procopiu Lelescu,** inspectoru.

3—3.

Pentru parochi'a vacanta Cosdeni in care din lips'a recurentiloru nu s'a potutu efeptul alegerea tienuta la 31. Oct. a. t. 1876. — se escrie concursulu nou pelanga emolumintele: pamentulu parochialu de 8 cubule, stóle si biru dela 110 numere de case, cartiru liberu cu gradina.

Doritorii de a ocupá acést'a parochie au a-si trimitte recursurile instruate cu tóte documintele prescise in Stat. org. protopresbiterului Papmezeului D. Elia Moga pana in 27 Martie a. c. v. — éra in 29 martiu se va tiené alegerea.

Cosdeni 26 fauru v. 1877. Comitetele parochiale.

In contielegere cu **Elia Moga,** protopresbiterulu tractualu.

3—3.

Pentru ocuparea postului de capelanu langa neputintiosulu preotu din comun'a Herendesci, in protop. Lugosiulu, cottulu Carasiului, se escrie concursu cu terminu pana la 20 Martiu vechiu a. c.

Emolumintele sunt: 20 jugere de pamentu aratoriu si pentru fenatiu, un'a a treia parte atátu din birulu preotiescu, câtu si din stol'a usuata si platiu parochialu de unu jugeru pamentu intravilanu.

Recurentii au a-si adresá recursele timbrate si instruate in intielesulu statut. org. bis. catra on. sinodu parochialu gr. or. din Herendesci si ale tramite Dlui Georgiu Pesteanu protopresbiteru in Lugosiu.

Herendesci 26 fauru 1877. Comitetele parochiale.

In contielegere cu D. protop. tractualu.